Останній єврей Афганістану вирішив не евакуюватися з країни

Звулун Сімантов

За повідомленням індійського каналу новин WION, останній єврей Афганістану — Звулун Сімантов — вирішив залишитися в Кабулі, незважаючи на захоплення влади талібами. Ця інформація не підтверджується іншими джерелами, до того ж ще у квітні 61-річний Сімантов заявляв, що після Осінніх свят репатріюється в Ізраїль і буде звідти по телевізору стежити за подіями в Кабулі.

Проте, у нещодавньому коментарі для WION чоловік наголосив, що не може виїхати, залишивши напризволяще будівлю останньої синагоги Афганістану.

Звулун народився і виріс у місті Герат на заході країни, але переїхав до Кабула у 1980 році. У 1992-ому він вирушив до сусіднього Туркменістану в пошуках дружини-єврейки і повернувся на батьківщину вже з дружиною. Але очевидно, невчасно — таліби якраз прийшли до влади, і дружина з дочками поїхала до Ізраїлю. Голова сім'ї відмовився до них приєднатися і оселився у кабульській синагозі разом з Ісааком Леві — ці двоє вважалися останніми євреями Афганістану (колись громада налічувала 40 000 осіб).

Єврейське кладовище в Гераті

Ворожнеча Звулуна з Ісааком описана в десятках статей і навіть стала основою п'єси, поставленої в Британії. Кожен із них вважав синагогу «своєю» й осипав лайкою суперника, не гребуючи найбільш дикими звинуваченнями. Обидва викривали одне одного перед талібами, у результаті обох заарештували ісламісти й піддали тортурам, конфіскувавши до того ж сувій Тори. Леві помер у 2005-му, але Сімантов досі не може сказати про нього жодного доброго слова.

В Ізраїль, де Звулун побував один раз, емігрувати він не хотів, хоча і гет дружині не давав (ця історія потребує окремої розповіді).

Останній єврей Афганістану бачить свою місію в порятунку єдиної синагоги, яка залишилася у країні. З його слів, син впливового воєначальника й релігійного лідера Абдурраба Расула Сайяфа вже знищив єврейське кладовище в Кабулі і продав землю. Синагога розташована в центрі столиці, де ціни на нерухомість традиційно високі.

Кабульський пейзаж

Аби якось прогодуватися, чоловік відкрив тут кафе під назвою «Балх Бастан» («Стародавній Балх»), а сам більшу частину часу проводить на другому поверсі. Оскільки коштів на утримання будівлі не вистачає, Звулун заробляє ювелірним ремеслом, успадкованим від батька.

Він щодня молиться й дотримується кашруту, сам забиваючи тварин, на що отримав спеціальний дозвіл рабина Ташкента. На Песах Сімантов отримує посилки від афганських євреїв, що живуть у Нью-Йорку. Говорячи про те, що його батько й дід були рабинами, він разом із цим підкреслював свою афганську ідентичність і стверджував, що знайомий із президентом (уже вигнаним) Ашрафом Гані.

Афганські євреї, поч. XX століття

У 1951-му, коли влада дозволила еміграцію до Ізраїля, почався масовий виїзд афганських євреїв, і до початку 1970-х із країни виїхало 90% громади. Решта зробили це після радянського вторгнення 1979 року і громадянської війни, а недавно й Сімантов заговорив про еміграцію. «Дасть Бог, я обов'язково піду до того часу, коли прийде Талібан», — заявляв він ще пару місяців тому.

Чому останній єврей Афганістану, чотири рази заарештований талібами, змінив своє рішення, і наскільки достовірна інформація, оприлюднена індійським телеканалом, сказати поки що складно.

Максим Суханов